

Nijmegen

Aan [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum 20 februari 2024
Onderwerp Gratis verstrekken GFT-compost

Geachte [REDACTED]

Postadres

Gemeente Nijmegen
ST20
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Ralph Breuer
r.breuer@nijmegen.nl
T 024 – 329 27 29

Ons kenmerk

D240106998

Op 1 november 2023 ontvingen wij uw brief over gft-compost. U schrijft hierin dat u zich zorgen maakt over de aanwezigheid van zware metalen, PFAS en restanten van pesticiden en azolen in GFT-compost. Op grond hiervan bepleit u dat de gemeente niet langer gratis GFT-compost beschikbaar stelt aan inwoners voor het gebruik in (moes)tuinen.

U heeft een brief van gelijke strekking gestuurd aan de gemeente Beuningen. Daarom hebben wij onze reactie onderling afgestemd en ook de regiogemeenten hierin betrokken. De jaarlijkse compostdag is namelijk een regionaal georganiseerde activiteit. Dat gebeurt om inwoners te bedanken voor het scheiden van hun GFT. Een eventuele keuze om GFT-compost niet langer te verstrekken moet daarom een regionaal gedragen keuze zijn.

Composteringsproces

In een GFT-composteringsinstallatie worden voedselresten en tuinafval uit huishoudens omgezet naar compost. Dat proces verloopt volledig op natuurlijke wijze zoals dat continu en overal in bossen, tuinen, groenpercelen en parken plaatsvindt. Alleen verloopt het composteringsproces in een GFT-composteringsinstallatie onder optimale omstandigheden en daarmee sneller dan in de vrije natuur. In dat proces worden geen stoffen toegevoegd, dus ook geen zware metalen, PFAS, restanten van pesticiden of azolen. Stoffen die zich in compost bevinden komen dus al voor in de gewassen en bijvoorbeeld op het fruit (pesticiden) die wij dagelijks consumeren, in onze tuinen en in plantsoenen.

Het GFT dat in composteringsinstallaties wordt omgezet tot compost, bestaat voor grofweg 80% uit tuinafval en ongeveer 20% uit voedselresten. GFT-compost is door het organische stof gehalte een zeer geschikte bodemverbeteraar. Zo vindt 80% van de GFT-compost zijn weg naar de landbouw waar het grotendeels wordt ingezet voor voedselproductie in de akkerbouw, fruitteelt en tuinbouw. De overige 20% wordt afgezet naar onder meer de potgrondindustrie, hoveniers en de particuliere sector. Met GFT-compost brengen we waardevolle organische grondstoffen terug in de kringloop.

In uw brief stelt u daarentegen dat we met GFT-compost stoffen terug in het milieu brengen die daar niet thuishoren en schadelijk zijn. Wij hebben hier een andere zienswijze op, die wij in deze brief uiteenzetten.

Zware metalen

Zware metalen vormen een natuurlijk bestanddeel van de aardkorst en zijn daarom altijd aanwezig in grond, grondwater en oppervlaktewater. Zware metalen zijn dan ook geen natuurvreemde stoffen. In tegendeel, ze zijn van nature alom aanwezig. Ook drinkwater bevat na zuivering nog sporen van zware metalen, omdat die van nature aanwezig zijn in de meeste drinkwaterbronnen.

De gehalten aan zware metalen in GFT-compost zijn van een vergelijkbaar niveau als de achtergrondwaarden in landbouw en natuur¹. Omdat GFT-compost wordt gemaakt van organische stromen van het land en uit tuinen, ligt dit ook alleszins in de lijn van de verwachting. Het aanscherpen van de wettelijke zware metaal normen voor het toepassen van GFT-compost in (moes)tuinen, zoals u in de bijlage van uw brief bepleit, vinden wij daarom niet aan de orde.

Uiteraard is het met name in de landbouw van belang dat er een goede balans is tussen de aanvoer van zware metalen op het land via meststoffen en de afvoer via gewassen. Net als de voedingsstoffen nitraat en fosfaat kan een eventueel te groot surplus op termijn uitspoelen naar het grondwater. Dat stelt vooral beperkingen aan het gebruik van dierlijke mest en kunstmest. Deze meststoffen bevatten ook zware metalen en worden jaarlijks in veel grotere hoeveelheden dan GFT-compost op het land gebracht voor de voedselproductie.

PFAS en pesticiden met azolen

PFAS en pesticiden zijn stoffen die niet van nature in het milieu voorkomen. Door het jarenlange en nog voortdurende gebruik komen deze stoffen nu wijdverbreid voor in de natuur. Als gevolg hiervan is er feitelijk een achtergrondconcentratie van deze stoffen ontstaan. Dit is een onwenselijke ontwikkeling, maar tevens een gegeven waar we als maatschappij mee moeten omgaan.

Daarbij is het ook zo dat de waarden van PFAS in de bodem, gewassen en daarmee in de GFT-compost zeer laag zijn. Op dit moment is ook niet bekend welke concentraties van PFAS en (resten van) pesticiden als te hoog en een ecologisch en/of gezondheidsrisico moeten worden beschouwd. Er zijn geen wettelijke kaders en normstellingen voor deze stoffen in meststoffen. Ook dus niet voor GFT-compost. Wij zijn van mening dat de Rijksoverheid hier meer onderzoek naar moet doen. Te meer omdat PFAS en pesticiden nog steeds gebruikt mogen worden, waardoor de aanwezigheid van deze stoffen in de natuur alleen nog maar verder toeneemt. Vooralsnog zijn er echter geen aanwijzingen dat de aangetroffen concentraties in GFT-compost schadelijk zijn.

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) - Maatschappelijke afweging

Stoffen zoals PFAS en lood komen voor op de lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Deze stoffen moeten met voorrang worden aangepakt. Dat betekent echter niet dat “nul” per definitie de enige aanvaardbare norm is van deze stoffen in producten, in gewassen en/of in de natuur. Zoals aangegeven bevat ook ons drinkwater na zuivering nog sporen van zware metalen, waaronder lood, vanuit een natuurlijke aanwezigheid. Niet alleen voor GFT-compost of drinkwater maar voor nagenoeg alle producten in onze samenleving maken we als maatschappij de afweging of en hoe we stoffen zo veel mogelijk kunnen terugdringen. De niveaus die we uiteindelijk veilig en haalbaar achten resulteren in wettelijke normeringen voor producten en de daarin gebruikte stoffen. Wij zijn er

---

¹ De achtergrondwaarden zijn gebaseerd op metingen van de bodemkwaliteit op door Nederland verspreide landbodemlocaties die niet verdacht waren op verontreiniging als gevolg van het historisch gebruik.

voorstander van dat die normen voor PFAS en pesticiden door de Rijksoverheid worden ontwikkeld, zoals ze er nu al zijn voor zware metalen.

Verstrekken GFT-compost

Op basis van bovenstaande overwegingen is het voor ons niet aan de orde om te stoppen met het verstrekken van GFT-compost aan onze inwoners. Wij zouden daarmee het signaal afgeven dat GFT-compost onveilig is. Op grond van de huidige inzichten is dat geenszins het geval. Het zou ook geen recht doen aan de maatschappelijke meerwaarde die we realiseren door GFT-compost als nuttige en circulaire grondstof in te zetten.

Daarnaast is het niet uitlegbaar dat we onze inwoners niet bloot zouden willen stellen aan stoffen in de GFT-compost in de wetenschap dat diezelfde stoffen wijdverbreid in de natuur voorkomen. Ook in de tuinen van inwoners, waaruit zo'n 80% van het GFT-afval vandaan komt.

Tot slot zijn wij van mening dat normstelling vanuit de Rijksoverheid voor PFAS en pesticiden leidend dient te zijn in een aanpak om deze stoffen in de natuur terug te dringen. En een dergelijke aanpak dient te beginnen bij de bron door het huidige gebruik van deze stoffen in onze maatschappij terug te dringen of wellicht zelfs helemaal te verbieden.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
Burgemeester